Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

TER BESLISSING

Datum
22 mei 2023

Onze referentie
IENW/BSK-2023/66345

Opgesteld door
Bestuurskern
Dir.Openbaar Vervoer en Spoor
Aansturing NS en ProRail

Beslistermijn
5-6-2023

Bijlage(n)
1

Aan Staatssecretaris

nota

Kamerbrief Plan B – nieuwe HRN-concessie

Aanleiding
Op 8 november 2022 zijn er verschillende moties aangenomen met betrekking tot het Programma van Eisen (PvE) voor de nieuwe HRN-concessie. U werd via de aangenomen motie Van Ginneken verzocht om mogelijkheden voor een Plan B - gericht op het borgen van beschikbaarheid van het treinvervoer - uit te werken als de nieuwe HRN-concessie niet als voorzien gegund kan worden. De motie vraagt dit plan B uiterlijk in het eerste kwartaal van 2023 te delen met de Kamer.[1] Via de bijgevoegde brief geeft u gevolg aan de motie.

Geadviseerd besluit
Instemmen met het versturen van bijgevoegde Kamerbrief.

Kernpunten van de Kamerbrief
Uitgangspunt is en blijft dat de nieuwe HRN-concessie voor eind 2023 gegund wordt, onder de huidig geldende voorwaarden. Wanneer dit door omstandigheden toch niet mogelijk is – en het ook niet mogelijk blijkt voorafgaand aan de afloop van de huidige concessie eind 2024 de nieuwe concessie te gunnen - zijn er verschillende mogelijkheden om het treinvervoer per 2025 te borgen. De voorkeur voor plan B is (1) het bestaande HRN-contract tijdelijk te verlengen (tot maximaal eind 2026) en vervolgens die tijd te gebruiken om (2) onder de nieuwe Europese voorwaarden de HRN-concessie onderhands te gunnen.

Ten eerste is het mogelijk om op basis van Europese regelgeving voor maximaal 2 jaar zogenoemde noodmaatregelen te treffen. Dit kan wanneer de dienstverlening op het HRN op 1 januari 2025 uitvalt of dreigt uit te vallen. Deze noodmaatregelen zijn: onderhandse gunning van een concessie, een formeel akkoord tot verlenging van een bestaande concessie of het opleggen van bepaalde openbaredienstverplichtingen. De Wet personenvervoer 2000 voorziet in dergelijke noodmaatregelen. Van de drie opties lijkt verlenging van de bestaande concessie het meest geschikt. Niet alleen is dit de snelst beschikbare optie, ook is in de bestaande HRN-concessie de mogelijkheid voor tijdelijke verlenging voorzien wanneer het openbaar vervoer uitvalt of dreigt uit te vallen. Deze verlenging kan toegepast worden tot eind 2026.

[1] Kamerstuk: 29984-1011

Vervolgens moet er een nieuw HRN-contract gegund worden (voor 2027 en verder). Dit kan via onderhandse gunning of openbare aanbesteding. Hier ligt onderhandse gunning het meest voor de hand, omdat openbare aanbesteding van het HRN op zo'n korte termijn te risicovol is, dat blijkt ook uit eerdere onderzoeken[2]. De voor- en nadelen van beide opties blijken uit onderstaande tabel.

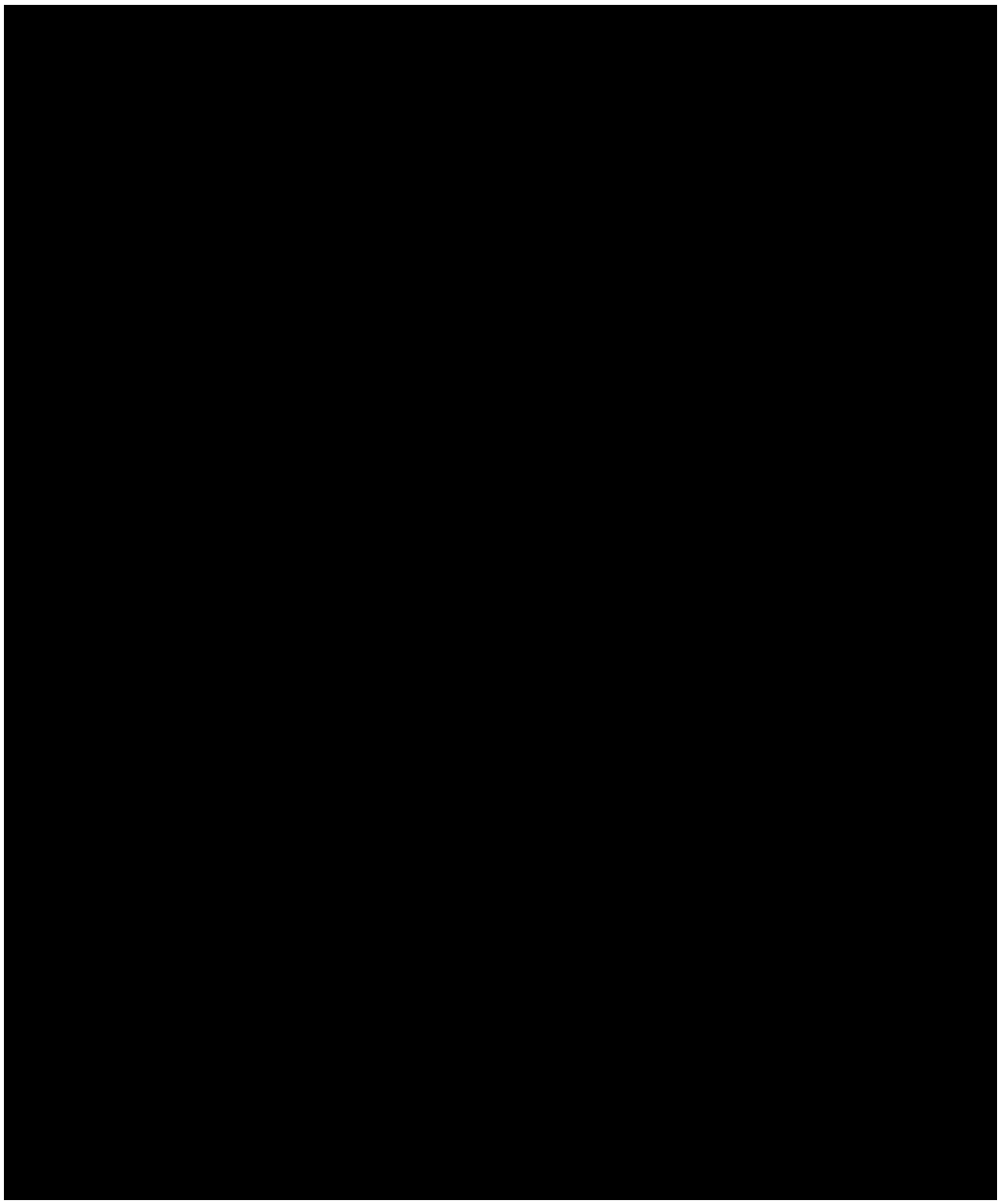

[2] Kamerbrief over de integrale marktordening per spoor van juni 2020 (Kamerstuk 29 984, nr. 899)

Krachtenveld
De motie over plan B is 8 november jl. in stemming gebracht.
De fracties van BIJ1, Fractie Den Haan, D66, Lid Omtzigt, de ChristenUnie, de VVD, de SGP, het CDA, BBB, FVD en Groep Van Haga hebben voor deze motie gestemd.
De fracties van de SP, GroenLinks, Volt, DENK, de PvdA, de PvdD, JA21 en de PVV hebben ertegen gestemd.

Toelichting
Politieke context
Voorgenomen is om de HRN-concessie onderhands te gunnen aan NS onder het overgangsrecht van de PSO-verordening en besloten is om, voorafgaand aan het bepalen van de omvang van de concessie, geen marktanalyse uit te voeren. Omdat deze keuzes consequenties kunnen hebben (zoals door u toegelicht tijdens het Commissiedebat in november 2022), vraagt de Kamer een plan B voor te bereiden om zo beschikbaarheid van het treinvervoer per januari 2025 voor de Nederlandse reiziger te borgen – bijvoorbeeld in het geval de huidige beoogde wijze van gunning geen doorgang kan vinden door juridische procedures – en het zo veel mogelijk beperken van andere risico's.

Financiële/juridische overwegingen
Op 27 maart jl. heeft de bodemprocedure plaatsgevonden en op 3 april jl. het hoger beroep in het kort geding. Daarnaast kan eventueel een inbreukprocedure bij het Hof van Justitie van de Europese Unie ingezet worden door de Europese Commissie en staat tegen het definitieve concessiebesluit bezwaar en vervolgens beroep bij de bestuursrechter (CBb) open.
Inmiddels zijn de uitspraken in de bodemprocedure en in het hoger beroep bekend, u bent hierover reeds geïnformeerd in de nota's van HBJZ (rondzendmap-2023/5304 en rondzendmap-2023/6769). Deze uitspraken geven geen aanleiding om onze koers te wijzigen.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden
De tabel mag met het oog op de procespositie van de Staat niet openbaar gemaakt worden.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Kamerbrief Plan B	In deze brief wordt gesproken over de mogelijke opties voor een Plan B.

Datum
22 mei 2023

Onze referentie
IENW/BSK-2023166345

Opgesteld door
Bestuurskern
Dir.Openbaar Vervoer en Spoor
Aansturing NS en ProRail

Aan
Staatssecretaris

Bijlage(n)
1